

Asia: VN/25041/2020

Henkilötunnusjärjestelmän uudistamista koskevat säädös- ja muut ehdotukset

Luonnos hallituksen esitykseksi

Yleiset huomiot esityksen tavoitteista

-

Huomiot mahdollisuuteen saada henkilötunnus jo Suomessa oleskeluun oikeuttavaa lupaa tai rekisteröintiä koskevan hakemuksen perusteella (1. lakiehdotuksen 9 ja 22.2 §)

Yksilöivän tunnuksen käyttöönotto on erittäin hyvä tavoite, mutta työryhmä ei raportissaan esitä tavoitteen mukaista ratkaisua, joka estää maahanmuuttoon liittyvien lieveilmiöitten esiintymistä. Myönnetty tunnus pitää pystyä yhdistämään aukottomasti kansainvälisesti käytettyyn biometriseen tunnisteeseen niin, että yksilöivyyks on mahdollisimman aukotonta, ja että viranomaisella tai muulla palveluntarjoajalla on mahdollisuus saada henkilöstä kuhunkin palveluun tarvittavat taustatiedot ennen palvelun avaamista.

Huomiot mahdollisuudesta tallettaa ulkomaalaisen henkilön tiedot väestötietojärjestelmään ulkoisen palveluntarjoajan oleskelulupa-asiassa tekemän henkilöllisyydestä varmistumisen perusteella (1. lakiehdotuksen 22.3 §)

Ei kommentoitavaa.

Etärekisteröintimenettelyä koskevat huomiot (1. lakiehdotuksen 9 a–9 d ja 34 a §)

Etärekisteröintimenettelyn käyttöönotto on kannatettava silloin kun sillä pystytään edistämään työ- ja opiskeluperäisten maahanmuuttajien rekisteröintiä, edellyttäen, että kasvojen tunnistusmenetelmät ovat riittävän luotettavia ja aukottomia.

Sukupuolineutraalia henkilötunnusta koskevat huomiot

Ehdotuksen mukaan uusia, sukupuolineutraaleja henkilötunnuksia ryhdyttäisiin antamaan vuodesta 2027 alkaen. Ennen tätä annetut henkilötunnukset pysyisivät ennallaan. Järjestelmiltä edellytetään, että sukupuolitietoa, mikäli sitä tarvitaan, käsitellään erillisenä tietona. On tarkoituksenmukaista, että nykyiset tunnuksot voivat säilyä ennallaan. Näin käytössä oleviin järjestelmiin ei välttämättä tarvitse uudistuksen takia tehdä muutoksia.

Uutta yksilöintitunnusta koskevat huomiot

Esityksen mukaan henkilötunnuksen rinnalle luotaisiin uusi yksilöintitunnus, joka annettaisiin kaikille väestörekisteriin merkityille henkilöille, ja joka ei sisältäisi mitään henkilötietoja. Tunnuksen käyttö organisaatioissa ja niiden järjestelmissä olisi vapaaehtoista.

Uuden tunnuksen käyttöönoton perustelut jäävät esityksessä heikoiksi ja sen käytöstä saatavat hyödyt epäselviksi. Tunnuksen vapaaehtoinen käyttö ja sen lisääminen väestötietojärjestelmiin kuitenkin epäilemättä aiheuttaisi lisäkustannuksia.

Esityksen perusteluissa todetaan, että ”mikäli tunnus joskus tulevaisuudessa haluttaisiin ottaa käyttöön laajemmin yhteiskunnan ensisijaisena yksilöivänä tunnuksena, tästä päätettäisiin erikseen”. Mikäli uuden yksilöintitunnuksen käyttöönoton varsinainen tarkoitus onkin jossain vaiheessa korvata henkilötunnus kokonaan, tämänkin muutoksen vaikutukset olisi tullut arvioida. Lausunnon antamiseen tältä pohjalta tarvittaisiin jo tässä vaiheessa suunnitelma henkilötunnusten korvaamisen aikataulusta ja muutoksen vaikutusten, erityisesti kustannusvaikutusten, arviointi.

Muut hallituksen esitystä ja alustavaa asetusluonnosta koskevat huomiot

Ei muuta kommentoitavaa.

Kysymys vain ministeriöille: Seuraako esitykseen sisältyvistä muutosehdotuksista muutostarpeita hallinnonalanne lainsäädäntöön? Jos kyllä, mihin lakeihin muutoksia on tarpeen tehdä ja onko muutokset tarpeen sisällyttää esitykseen liitelakeina?

-

Informaatio-ohjauksen suunnitelma

Ovatko toimenpidesuositukset oikean suuntaisia? Mitä pidätte erityisen hyvänä tai mitä pidätte tarpeettomana?

Vahvaan sähköiseen tunnistamiseen tai muuten nykyistä luotettavampaan tunnistamiseen siirtymistä suunnitellaan helpotettavan konkreettisin toimenpitein. Valmiiden vahvan sähköisen tunnistamisen ratkaisun ja teknisten rajapintojen kehittämisen lisäksi tulee turvata kunnille riittävä valtionosuusrahoitus niiden käyttöönottoon.

Millä muilla toimenpiteillä henkilötunnuksen kysymistä ainoana tunnistustapana voitaisiin ehkäistä sähköisessä asioinnissa, käyntiasioinnissa ja puhelinasioinnissa?

Ei kommentoitavaa.

Mitä säädösmuutostarpeita tai ohjeistuksia tunnistatte eri toimialoilla tai palveluissa, jotta henkilötunnuksen kysymistä ainoana tunnistustapana voitaisiin ehkäistä?

Ei kommentoitavaa.

Mitä säädösmuutostarpeita tunnistatte, että tunnistustapahtuma olisi tarpeeksi luotettava palvelutapahtumaan nähden ja näettekö tarvetta velvoittaa laajemmin vahvan sähköisen tunnistamisen käyttöön (millä toimialoilla, missä palveluissa)?

-

Henkilötunnuksen vaihtamiskynnyksen madaltamista koskeva arviomuistio

Kommentit muistioon

Muistion johtopäätös siitä, että henkilötunnuksen vaihtamista ei tule helpottaa, on oikea ja perusteltu. Kaikki vaikutukset eivät ole ennakoitavissa, mutta on selvää, että kustannusvaikutukset olisivat mittavat.

Leinonen Sari

Lieksan kaupunki - kaupunginhallitus 21.2.2022 § 63